



DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 3 października 2024 r.

Poz. 4563

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR P-1.4131.254.2024.AKS WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 1 października 2024 r.

Na podstawie art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr IV/34/2024 Rady Powiatu w Wałczu z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego.

Uzasadnienie

W dniu 29 sierpnia 2024 r. Rada Powiatu w Wałczu podjęła uchwałę Nr IV/34/2024 w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego. Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 3 września 2024 r.

W § 1 ww. aktu Rada Powiatu stwierdziła wygaśnięcie mandatu radnej Rady Powiatu w Wałczu Pani _____ wybranej w okręgu wyborczym nr 2, z powodu naruszenia ustawowego zakazu łączenia mandatu radnego z prowadzeniem działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia Powiatu Wałeckiego.

W podstawie prawnej uchwały Nr IV/34/2024 powołano art. 383 §1 pkt 5 i §2 Kodeksu wyborczego¹⁾, które stanowią odpowiednio, że: *Wygaśnięcie mandatu radnego następuje w przypadku naruszenia ustawowego zakazu łączenia mandatu radnego z wykonywaniem określonych w odrębnych przepisach funkcji lub działalności* (art. 383 §1 pkt 5) oraz że *Wygaśnięcie mandatu radnego z przyczyn, o których mowa w § 1 pkt 2 - z wyjątkiem powodów wskazanych w art. 10 § 2 i art. 11 § 2, oraz pkt 3, 5 i 7, stwierdza rada, w drodze uchwały, w terminie miesiąca od dnia wystąpienia przyczyny wygaśnięcia mandatu* (art. 383 §2).

Z treści uzasadnienia do uchwały wynika, że radna Pani _____, prowadząca działalność gospodarczą Gabinet Lekarski _____, na podstawie zawartej z Powiatem Wałeckim w dniu 30 grudnia 2022 r. umowy wynajmuje lokal użytkowy, położony w Wałczu przy ul. Kościuszkowców 10, którego użytkownikiem wieczystym jest Powiat Wałecki. Umowa została zawarta na czas oznaczony od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2025 r. Jednocześnie, z ustaleń organu stanowiącego Powiatu Wałeckiego wynika, że radna Pani _____ w terminie 3 miesięcy od dnia objęcia mandatu, tj. od dnia 7 maja 2024 r., nie zaprzestała wykonywania działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia Powiatu. W konsekwencji, ziściła się przesłanka, o której mowa w art. 383 §2 Kodeksu wyborczego.

Niewątpliwie, w przypadku naruszenia przez radnego ustawowych zakazów łączenia mandatu radnego z wykonywaniem określonych działalności lub funkcji, właściwym organem do stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego, jest organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego. Dla oceny zgodności z prawem uchwały Nr IV/34/2024 istotna jednak pozostaje okoliczność wydania przez Komisarza Wyborczego w Koszalinie III w dniu poprzedzającym jej podjęcie – tj. w dniu 28 sierpnia 2024 r. - postanowienia Nr 1372/2024 w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego Rady Powiatu w Wałczu. Zgodnie z brzmieniem §1 tego aktu „Stwierdza się wygaśnięcie z dniem 21 sierpnia 2024 r. mandatu radnej wybranej do

¹⁾ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 z późn. zm.).

Rady Powiatu w Wałczu w okręgu wyborczym nr 2 z listy nr 1 – KW PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ, z powodu pisemnego zrzeczenia się mandatu. Radną, której wygasł mandat, była ”.

Zatem, z treści ww. postanowienia wynika jasno, że mandat radnej Pani wygasł z dniem 21 sierpnia 2024 r. W myśl art. 383 §2a Kodeksu wyborczego, kształtującego kompetencję komisarza wyborczego do stwierdzenia w określonych przypadkach mandatu radnego, Wygaśnięcie mandatu radnego z dniem wystąpienia przyczyny, o której mowa w § 1 pkt 1, 4, 5a i 6, stwierdza niezwłocznie komisarz wyborczy w drodze postanowienia. Postanowienie komisarza wyborczego ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz podaje się do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej. Przepisów art. 247 § 3, art. 279 § 3 oraz art. 364 § 2 nie stosuje się.

Jeżeli więc radny zrzecze się pisemnie mandatu radnego, to komisarz wyborczy jest zobowiązany stwierdzić wygaśnięcie mandatu z dniem zaistnienia tego zdarzenia. W piśmiennictwie podkreśla się, że oświadczenie organu (komisarza wyborczego) zawarte w akcie stwierdzającym wygaśnięcie mandatu - potwierdzającym wystąpienie tych okoliczności w odniesieniu do konkretnej osoby (radnego) – jest oświadczeniem wiedzy, a nie woli²⁾.

W związku z tym należy stwierdzić, że wygaśnięcie mandatu radnej Pani nastąpiło z dniem 21 sierpnia 2024 r., tj. z dniem złożenia pisemnej rezygnacji, co wynika wprost z ww. postanowienia Komisarza.

Trzeba przy tym zwrócić uwagę, że uprawnienie rady powiatu do stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego posiada zgoła odmienną konstrukcję od tej przewidzianej w art. 383 §2a Kodeksu wyborczego. Zgodnie bowiem z art. 383 §5 i §6 tej ustawy odpowiednio: *Jeżeli radny przed dniem wyboru wykonywał funkcję lub prowadził działalność, o której mowa w § 1 pkt 5, obowiązany jest do zrzeczenia się funkcji lub zaprzestania prowadzenia działalności w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania (§5). W przypadku niezrzeczenia się funkcji lub niezaprzestania prowadzenia działalności przez radnego w terminie, o którym mowa w § 5, rada stwierdza wygaśnięcie mandatu radnego, w drodze uchwały, w ciągu miesiąca od upływu tego terminu (§6).*

Zestawienie brzmienia art. 383 §2a oraz art. 383 §6 Kodeksu wyborczego dowodzi bezspornie, że skutek w postaci wygaśnięcia mandatu radnego w przypadkach określonych w tych unormowaniach, następuje w terminach, których wyznaczenie następuje na innych zasadach. W sytuacji wydania przez komisarza wyborczego postanowienia, o którym mowa w art. 383 §2a Kodeksu wyborczego – stwierdzenie wygaśnięcia mandatu radnego następuje od dnia złożenia pisemnej rezygnacji przez radnego. Z reguły więc radny traci mandat z dniem poprzedzającym wydanie postanowienia, chyba że postanowienie zostanie prawomocnie uchylone przez sąd administracyjny (na postanowienie komisarza bowiem służy skarga do sądu administracyjnego³⁾). Natomiast, uchwała rady powiatu w przedmiocie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego, jakkolwiek posiada cechy aktu deklaratoryjnego – potwierdza bowiem ziszczenie się ustawowej przesłanki, z którą wiąże się wygaśnięcie mandatu radnego, to jednak ma ona również charakter kształtujący. Dopiero jej podjęcie i uprawomocnienie powoduje skutek w postaci utraty przez radnego mandatu.

Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z dnia 23 października 2000 r., sygn. akt OPS 13/00 wskazał, że „Uchwała stwierdzająca wygaśnięcie mandatu z mocy prawa spełnia funkcję porządkującą, autorytatywnie wyjaśnia sytuację prawną radnego i przez to służy ochronie interesów zarówno radnego, jak i rady. Brak takiej uchwały jednak sprawia, że konsekwencje pewnych zdarzeń, przewidziane wprost przez ustawodawcę, pozostają w zawieszeniu. Dopiero uchwała o wygaśnięciu mandatu pozwala zmaterializować się w pełni woli ustawodawcy”.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić zatem trzeba, że wygaśnięcie mandatu radnej Rady Powiatu w Wałczu Pani nastąpiło z dniem 21 sierpnia 2024 r. W tym dniu, radna skutecznie zrzekła się mandatu i z tym dniem zaprzestała jego wykonywania. W konsekwencji, Rada Powiatu w Wałczu nie miała podstaw do tego, by mandat ten wygasić w dniu 29 sierpnia, tj. w dniu, w którym radna Pani mandatu tego nie posiadała⁴⁾.

²⁾ zob. A. Wierzbiца, Przesłanki wygaśnięcia mandatu radnego wymagające potwierdzenia postanowieniem komisarza wyborczego i charakter prawny takiego postanowienia [w:] Wygaśnięcie mandatu radnego, Warszawa 2022, LEX.

³⁾ Por. wyrok WSA w Warszawie z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt VIII SA/Wa 831/19

⁴⁾ Podobnie WSA w Białymstoku z dnia 20 czerwca 2024 r., sygn. akt II SA/Bk 206/24.

Nie sposób jednocześnie przyjąć argumentacji przedstawionej w piśmie z dnia 12 września 2024 r., znak: BR. 0711.1.1.2024, że skutek w postaci wygaśnięcia mandatu radnej nastąpił z dniem, w którym upłynął 3-miesięczny termin na zaprzestanie działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia Powiatu, liczonemu od dnia złożenia ślubowania, a więc w dniu 8 sierpnia 2024 r., zaś Rada Powiatu w Wałczu fakt ten jedynie potwierdziła. Tak sformułowanej tezie przeczy treść art. 383 §6 Kodeksu wyborczego, z której nie wynika przecież, aby rada powiatu władna była stwierdzić wygaśnięcie mandatu z dniem ziszczenia się przesłanki, o której mowa w art. 383 §5 Kodeksu wyborczego. Co więcej, z art. 384 § 1 tej ustawy wynika prawo radnego do złożenia skargi na uchwałę w przedmiocie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu – wówczas zgodnie z § 3 tej regulacji Wygaśnięcie mandatu radnego następuje z dniem uprawomocnienia się wyroku sądu administracyjnego oddalającego skargę, o której mowa w § 1. Jeżeli uchwała rady o wygaśnięciu mandatu nie zostanie zaskarżona do sądu administracyjnego, wygaśnięcie mandatu radnego następuje z upływem terminu do wniesienia skargi do sądu, czyli po siedmiu dniach od dnia doręczenia uchwały zainteresowanemu⁵⁾.

W tym stanie rzeczy, zdaniem organu nadzoru, Rada Powiatu w Wałczu w dniu 29 sierpnia 2024 r. nie miała podstaw do podjęcia uchwały w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego Rady Powiatu w Wałczu Pani _____, skoro radna mandatu tego zrzekła się pisemnie w dniu 21 sierpnia 2024 r., z tym dniem zaprzestała wykonywania mandatu i fakt ten potwierdził Komisarz Wyborczy w Koszalinie III w postanowieniu Nr 1372/2024 z dnia 28 sierpnia 2024 r. W dniu podjęcia uchwały Nr IV/34/2024 w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego Pani _____ nie sprawowała już mandatu radnego Rady Powiatu w Wałczu, w związku z czym, stwierdzenie nieważności tej uchwały – jako bezprzedmiotowej – jest konieczne w pełni uzasadnione.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania przedmiotowego rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Zachodniopomorskiego

Dawid Krystek

II Wicewojewoda Zachodniopomorski

⁵⁾ Tak: Czaplicki Kazimierz W. i in., Kodeks wyborczy. Komentarz, wyd. II, SIP LEX.